

Formingsveileder

Rådet for byarkitektur

Bakgrunn

Det er vanskelig å sikre kvalitet i reguleringsplaner. Å sikre kvalitet i bestemmelser kan være en vei å gå, men det er flere eksempler på at bestemmelsene blir for rigide, virker mot sin hensikt eller ikke gir den kvaliteten man så for seg når man vedtok planen. Da kan det være en bedre løsning å utarbeide en formingsveileder for reguleringsplaner.

En formingsveileder kan forankres i bestemmelsene og dermed sikre både kvalitet, fleksibilitet og et detaljnivå som bestemmelsene ikke klarer eller er ment til å ivareta.

Flere byer har maler for formingsveiledere som enkelt kan omsettes til en ny mal for Trondheim kommune. Formingsveilederen skal ikke være noe tvangstrøye. Veilederen skal ikke være noe krav, men en mulighet. Malen bør ikke være den eneste måten man kan akseptere at en formingsveileder blir utforma på. Malen skal være en retning og et forslag for den som ønsker.

Bestilling

Lag en mal for en formingsveileder for reguleringsplaner som kan anvendes på reguleringssaker i Trondheim kommune. Det bør være en enkel og avgrenset mal.

Malen bør utarbeides av byantikvaren, men i samarbeid med byplan, byggesak og et par utbyggere som får si sin mening.

Samme sted som man finner malen bør det også være eksempler på formingsveiledere tilgjengelig. Disse må ikke være utarbeidet etter malen, men ment som inspirasjon og vise andre måter å løse oppgaven på.

Det er viktig at oppgaven med å lage en mal løses smidig og enkelt uten for mye bruk av tid her og der.

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

Hva er en formingsveileder?

- «Formingsveileder» er ikke et omforent begrep eller type dokument.
- Ulike kommuner bruker ulike type verktøy for å styre byforming og arkitektur i byplanlegging
- Ulike type dokumenter, med ulik juridiske virkning
 - Kvalitetsprogram (mest brukt i Norge)
 - Design håndbok (Flotmyr områdeplan Haugesund)
 - Arkitektoniske retningslinjer (Sluseholmen, København)
 - Utformingsprinsipper (Dokken)

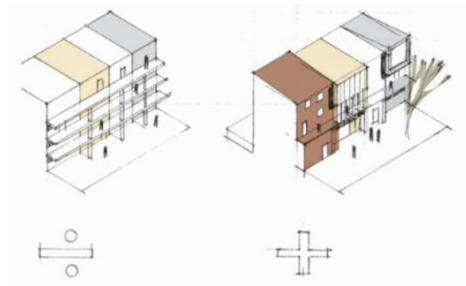

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

Mal for formingsveileder i Bergen kommune

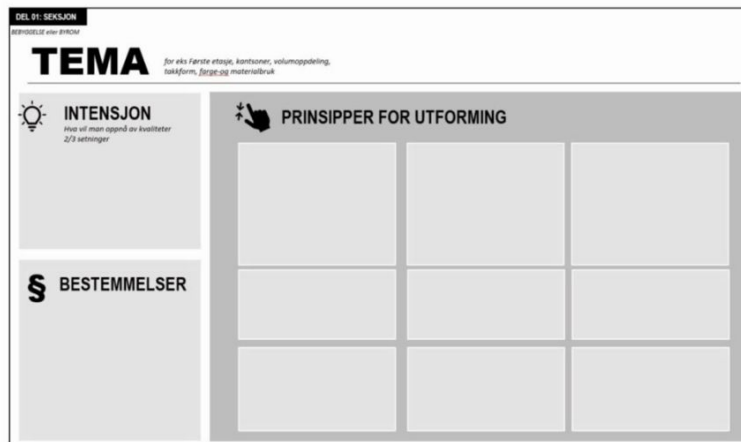
Prinsipløsninger - ikke detaljløsninger

- Det er viktig at prinsipløsninger gir spillerom for ulike detaljløsninger og arkitektoniske uttrykk for de enkelte bygg og byrom i planområdet.
- Spilleregler- med rom for ulike løsninger

Et konsist dokument

- Kort og oversiktlig.
- Prinsipløsninger skal kobles til intensjonen og relevante planbestemmelser
- Hovedvekten på selvforklarende diagrammer og prinsiptegninger, og relevante inspirasjonsbilder
- Prinsipløsninger beskrives med kort og klar tekst som supplement til illustrasjoner

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

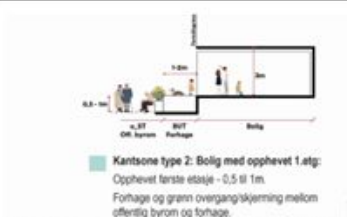
Mal for formingsveileder i Bergen kommune

Oppbygging

- Innledning: Kort om veileder og overordnet plangrep/konsept for området.
- Del 1: Bebyggelse
- Del 2: Byrom

Tema

- Anbefaler temaer
- Men må tilpasses i hver enkelt plan!

DEL 1: Aktuelle temaer for utforming av bebyggelse

Det bør vurderes å utarbeide prinsipper for utformingen knyttet til følgende temaer:

- Kvarteroppbygging/ hjemner i kvartaler
- Plassering av funksjoner/programmering
- Kantsoner- overgangssone privat/offentlig
- Første etasje/inngangspartier
- Gesims og takutforming
- Fasadeoppdeling/ volumendeling
- Balkonger og terrasser
- Materiale og farger

Listen er ikke uttømmende og må tilpasses i hver enkelt plan. Det kan være aktuelt å utarbeide egne prinsipper for enkelte byggtypologier/bygningstyper eller delområder.

DEL 2: Aktuelle temaer for utforming av byrom

Byromdelen gjelder både offentlige og private byrom og gater i området. Det bør utarbeides overordnede prinsipper som gjelder for hele området, og prinsipper som er spesifikke for de enkelte byrom og gater.

Prisippene for utforming skal være basert på helhetlige integrerte løsninger som oppfordrer til samarbeid. Følgende temaer skal sees i sammenheng i hvert enkelt byrom:

- Programmering av byrom og gater/ Soner for aktiv inehold og ulike funksjoner
- Terrengbehandling
- Materialbruk, vegetasjon og blågrønnløsninger
- Mobilitet og belysning
- Universell utforming / Veiføring Les råd om veiføring

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

Foreslåtte tema fra Bergens formingsveileder:

Bebyggelse

- Bebyggelse
- Kvartalsoppbygging
- Plassering av funksjoner / Programmering
- Kantsoner
- Første etasje og inngangspartier
- Gesims og takutforming
- Fasadeoppdeling og voluminndeling
- Balkonger og terrasser
- Materiale og farger
- Transformasjon og fleksibilitet
- Tekniske integrasjoner

Uteareal

- Uteareal
- Programmering av byrom og gater
- Terrengbehandling
- Materialbruk, vegetasjon og blågrønne løsninger
- Møblering og belysning
- Universell utforming / Veifinning

Refleksjon: Dette er mange tema å forholde seg til. Kan vi forenkle eller gjøre det mer oversiktlig?

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

Bergen har gjennomgått sine formingsveiledere:

BYDEL

Gjennomgang av formingsveiledere i reguleringsplaner - Periode 2022-2025

SKALA

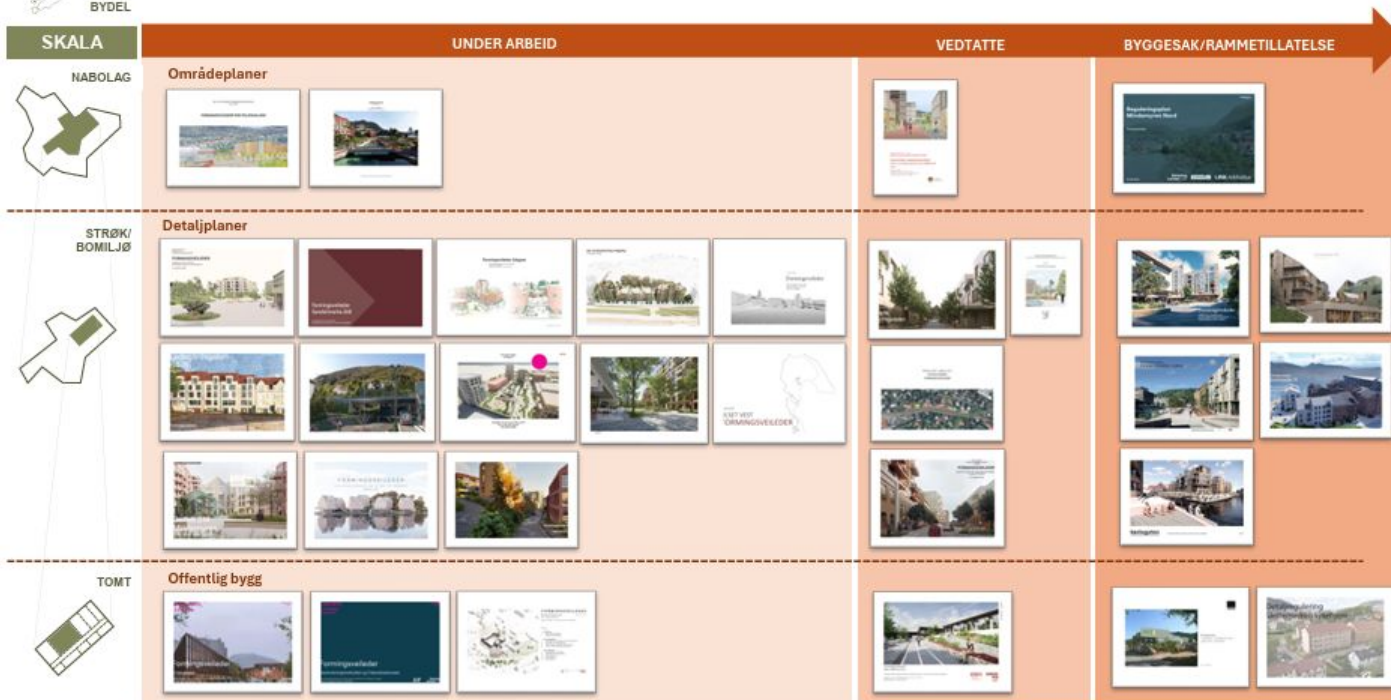
NABOLAG

STRØK/
BOMILJØ

TOMT

Noen utfordringer med veiledere

1. Uklarhet i innhold

- Uklart skille mellom intensjon og prinsipp.
- Uklart handlingsrom for ulike løsninger.
- Prinsipper kan være enten for vage eller for detaljerte.
- Manglende kobling til plankart, illustrasjoner og planbeskrivelse.
- Ingen felles kvalitetskriterier på uterom

2. Redundans og relevans

- Gjentakelser av planbeskrivelse.
- Referansebilder noen ganger lite relevante.

3. Tematisk uklarhet

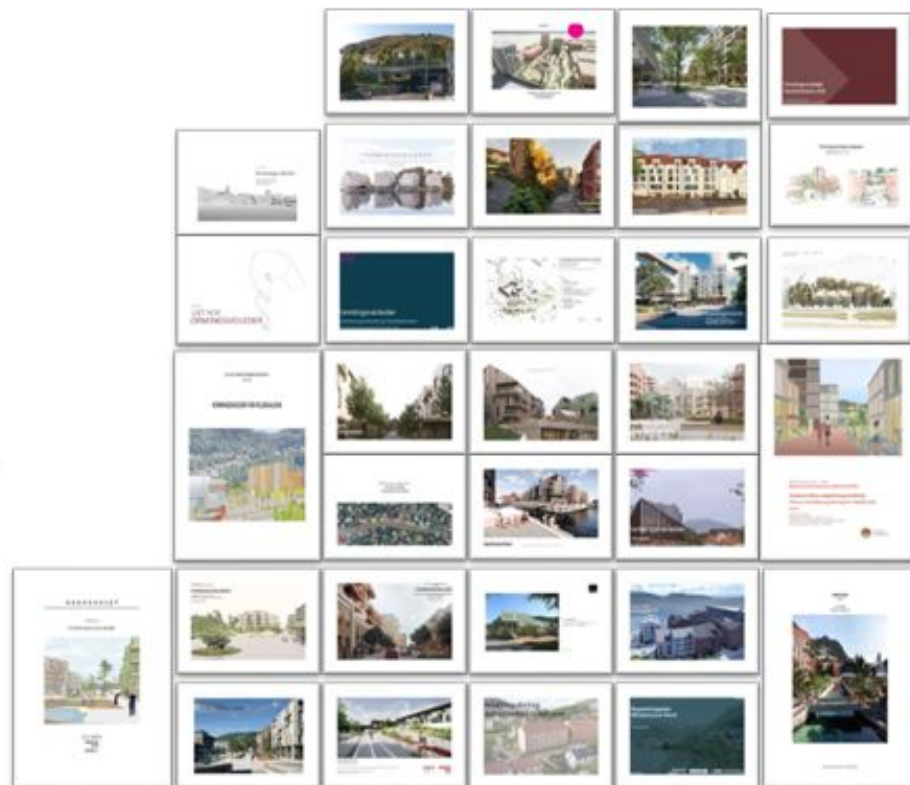
- Todeling (bebyggelse vs. byrom) kan gi dårlig sammenheng og lite vekt på utearealer.
- Uklart hvor tema som «kantsone» hører hjemme.

4. Manglende helhet og kvalitet i plandokumenter

- Fragmentert utvikling – mange dokumenter fra ulike aktører.
- Dårlig sammenheng mellom bestemmelser, veiledere og illustrasjoner.

5. Malen er ikke tilpasset alle type planer

- Kan fungerer for store reguleringsplaner med ulike utbyggere
- Ikke tilpasset offentlig bygg (sikrer ikke arkitektonisk konsept)
- Uklar på hvilke temaer skal sikres i områdeplaner

Noen utfordringer med veiledere

1. Uklarhet i innhold

- Uklart skille mellom intensjon og prinsipp.
- Uklart handlingsrom for ulike løsninger.
- Prinsipper kan være enten for vage eller for detaljerte.
- Manglende kobling til plankart, illustrasjoner og planbeskrivelse.
- Ingen felles kvalitetskriterier på uterom

2. Redundans og relevans

- Gjentakelser av planbeskrivelse.
- Referansebilder noen ganger lite relevante.

3. Tematisk uklarhet

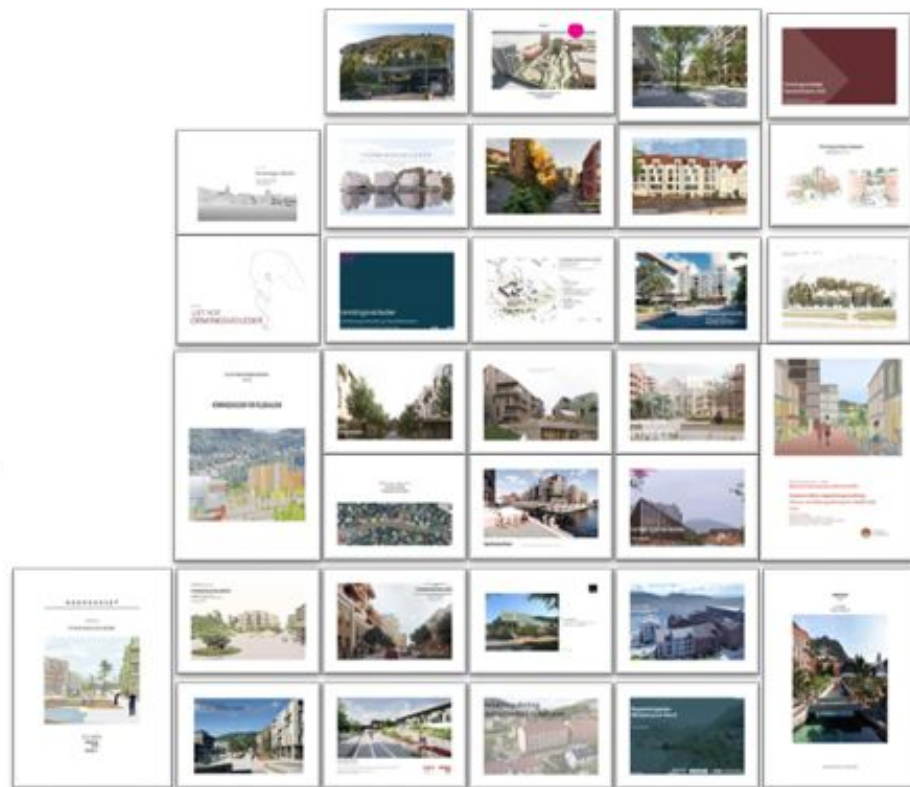
- Todeling (bebyggelse vs. byrom) kan gi dårlig sammenheng og lite vekt på utearealer.
- Uklart hvor tema som «kantsone» hører hjemme.

4. Manglende helhet og kvalitet i plandokumenter

- Fragmentert utvikling – mange dokumenter fra ulike aktører.
- Dårlig sammenheng mellom bestemmelser, veiledere og illustrasjoner.

5. Malen er ikke tilpasset alle type planer

- Kan fungerer for store reguleringsplaner med ulike utbyggere
- Ikke tilpasset offentlig bygg (sikrer ikke arkitektonisk konsept)
- Uklar på hvilke temaer skal sikres i områdeplaner

Refleksjon: Særlig fokus på disse utfordringene i utarbeidelse av mal for formingsveiledere i Trondheim

Noen utfordringer med veiledere

1. Uklarhet i innhold

- Uklart skille mellom intensjon og prinsipp.
- Uklart handlingsrom for ulike løsninger.
- Prinsipper kan være enten for vage eller for detaljerte.
- Manglende kobling til plankart, illustrasjoner og planbeskrivelse.
- Ingen felles kvalitetskriterier på uterom

2. Redundans og relevans

- Gjentakelser av planbeskrivelse.
- Referansebilder noen ganger lite relevante.

3. Tematisk uklarhet

- Todeling (bebyggelse vs. byrom) kan gi dårlig sammenheng og lite vekt på utearealer.
- Uklart hvor tema som «kantsone» hører hjemme.

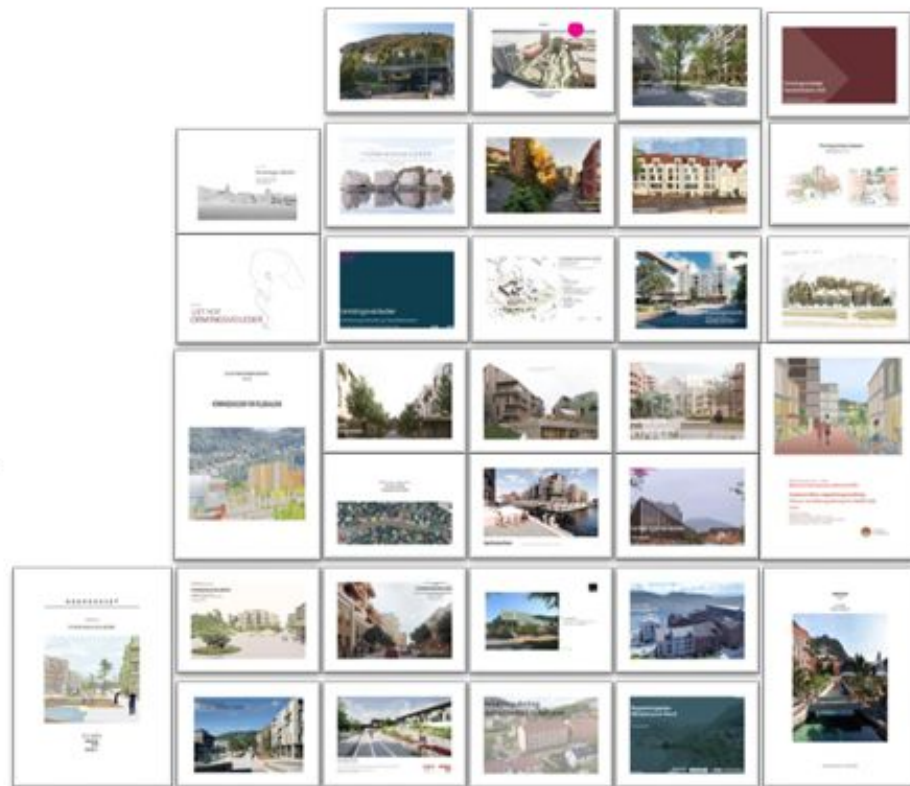
4. Manglende helhet og kvalitet i plandokumenter

- Fragmentert utvikling – mange dokumenter fra ulike aktører.
- Dårlig sammenheng mellom bestemmelser, veiledere og illustrasjoner.

5. Malen er ikke tilpasset alle type planer

- Kan fungerer for store reguleringsplaner med ulike utbyggere
- Ikke tilpasset offentlig bygg (sikrer ikke arkitektonisk konsept)
- Uklar på hvilke temaer skal sikres i områdeplaner

6. Juridisk binding

Refleksjon: Særlig fokus på disse utfordringene i utarbeidelse av mal for formingsveiledere i Trondheim

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET:

Bergen har gjennomgått sine formingsveiledere:

Mulig forbedring og utvikling av verktøyet

- Mot en ny norsk standard?

Er det behov for mer standardisering av formingsveileder som styringsverktøy for byforming og arkitektur?

- Utvikle ulike maler for formingsveiledere på ulike plannivåer (områdeplan/ detaljplan/ bygningsnivå)?
- Tydeligere kvalitetskriteria for uterom? For eks. en Arkitekturveileder for utearealer?
- Endre strukturen på veiledere – ikke skille mellom bygg og byrom, men utformingsprinsipper for byromsveggene?
- Tydeliggjøre hvordan den skal gjøres juridisk bindene?
- Tydelig språksbruk: «må, bør, og kan»

Built Form	Identity
B.29.C A landmark community building must be retained at the corner of Cokes Green Road and Oggate Lane.	I.21.C Oggate Cross must have a strong visual identity and be recognised as a gateway to Staples Corner.
B.30.C Building form must be set back from the highway and align to existing to maintain public realm.	I.22.C The visual identity of Oggate Cross should be distinctive, have a human-scale and feel welcoming.
B.31.C Building entrances must be located on street facing elevations and be legible within the wider streetscape.	I.23.C Opportunities for the provision of public art should be identified.
B.32.C Back gardens and infill development proposals must demonstrate low issues of overlooking, privacy and access an address – refer to the Street Design Guide SPD.	I.24.C Businesses and residents could be engaged to co-design public art or physical elements of the area's visual identity.
B.33.C Opportunities for rooftop development on existing buildings should be considered.	I.25.C Use of existing materials or industrial objects could be integrated into public art or other physical elements.
B.34.C Any rooftop development proposals should include the upgrade and retrofitting of the existing buildings to meet relevant standards.	
B.35.C Corner sites that directly adjoin Oggate Cross should be introduced to building heights and forms that respond to the existing street widths and patterns of development.	
B.36.C Residential density could be increased along Cokes Green Road through back garden infill development, as demonstrated at Laker's Cross and Dagenham Cross.	

Eksempel på en byromsbasert veileder, Design Code for Staples Corner, London, England

OPPDAGELSER GJENNOM ARBEIDET

Intensjoner for Mal Formingsveiledere i Trondheim:

Vi ønsker **ikke å finne opp kruttet på nytt for hver plan**, men ha en felles standard:

- **Dialogverktøy:** Det skaper et felles språk mellom kommunen, utbyggere og politikere tidlig i prosessen.
- **Forutsigbarhet:** Utbyggere får vite hva vi forventer, og saksbehandlere (både på Byplan og på Byggesak) får et verktøy for å vurdere "god arkitektonisk utforming".
- **Fra "salgspitch" til virkelighet:** Kreve prinsipptegninger (f.eks. hvordan bygget møter gata) fremfor usikrede illustrasjoner og render. Mål: sikre at det som bygges faktisk ligner på det som ble vedtatt.

TRE MÅL FOR ARBEIDET MED MAL FORMINGSVEILEDER TRONDHEIM

1. SIKRE EN HELHETLIG SAMMENHENG (med andre veiledere)
2. VALG OG STRUKTURERING AV TEMA
3. ORGANISERING AV INNHold I MALEN

1. HELHETLIG SAMMENHENG

arkitektur-
strategien

liten / ingen
sammenheng

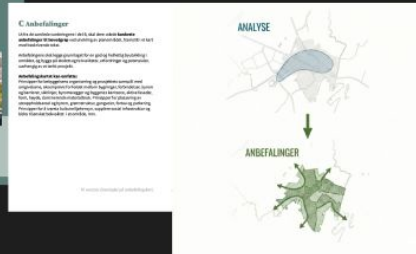

altfor
omfattende?

planbeskrivelse

C: anbefalingskart

stedsanalyse

1. HELHETLIG SAMMENHENG

arkitektur-
strategien

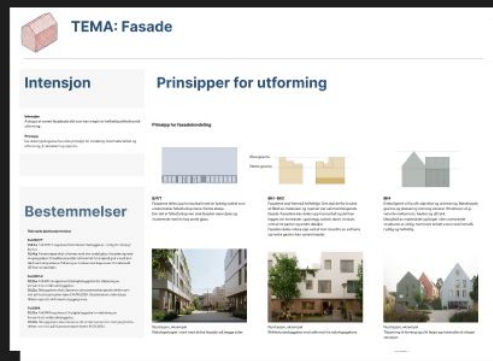

C: anbefalinger

stedsanalyse

sammenheng

formingsveileder

1. HELHETLIG SAMMENHENG

arkitektur-
strategien

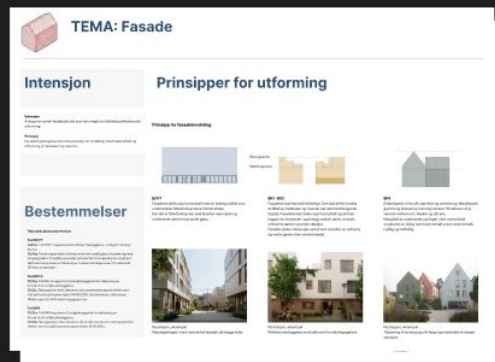

C: anbefalinger

stedsanalyse

sammenheng

formingsveileder

mål: formingsveilederen hjelper forslagsstiller å svare ut både arkitekturstrategien og bygge videre på stedsanalyse

2. TEMA

Bebyggelse

- Bebyggelse
- Kvartalsoppbygging
- Plassering av funksjoner / Programmering
- Kantsoner
- Første etasje og inngangspartier
- Gesims og takutforming
- Fasadeoppdeling og voluminndeling
- Balkonger og terrasser
- Materiale og farger
- Transformasjon og fleksibilitet
- Tekniske integrasjoner

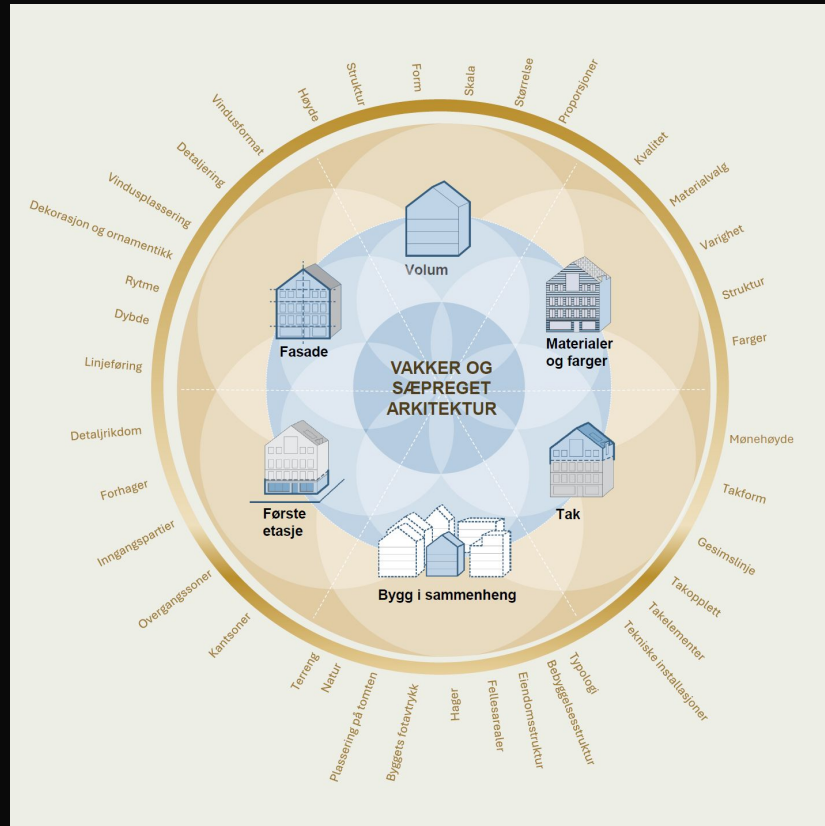
Uteareal

- Uteareal
- Programmering av byrom og gater
- Terrengbehandling
- Materialbruk, vegetasjon og blågrønne løsninger
- Møblering og belysning
- Universell utforming / Veifinning

Valg av tema?

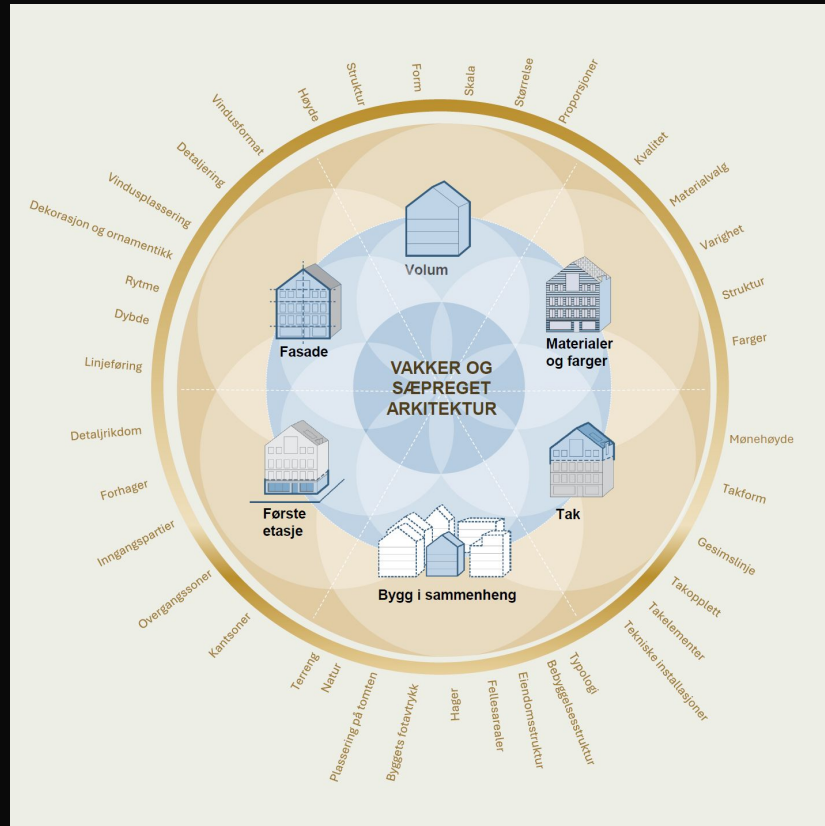
Omfattende. Mange tema, blir liten sammenheng fra en formingsveileder til en annen.

2. TEMA

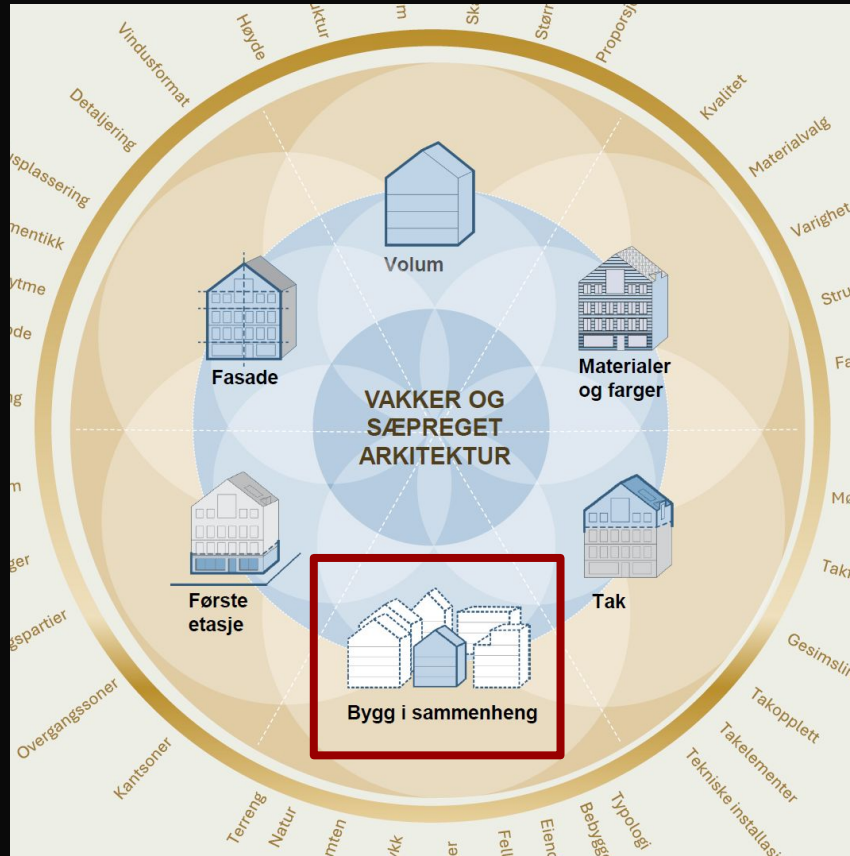
HVA OM VI TAR UTGANGSPUNKT I BERGENS ARKITEKTURVEILEDER?

2. TEMA

HVA OM VI TAR UTGANGSPUNKT I BERGENS ARKITEKTURVEILEDER?

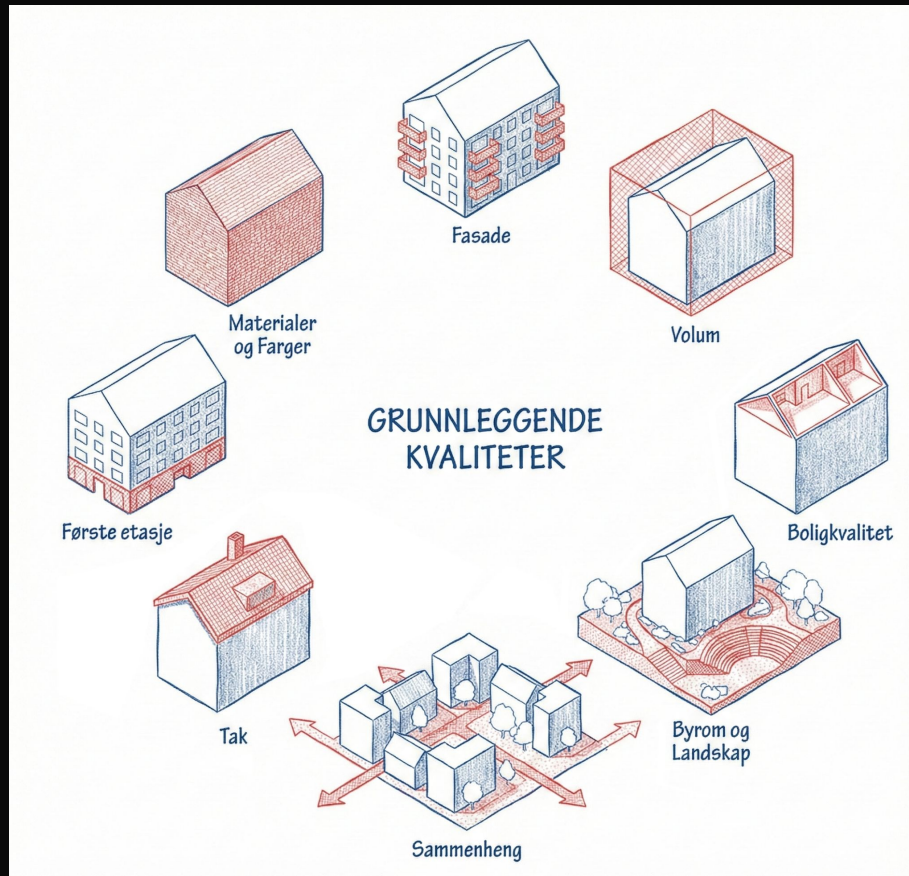
2. TEMA

Mulig utfordring:
"Bygg i sammenheng" er ikke konkret, og gir fokus på et eller få bygg.
Hva med landskap? Byrom?

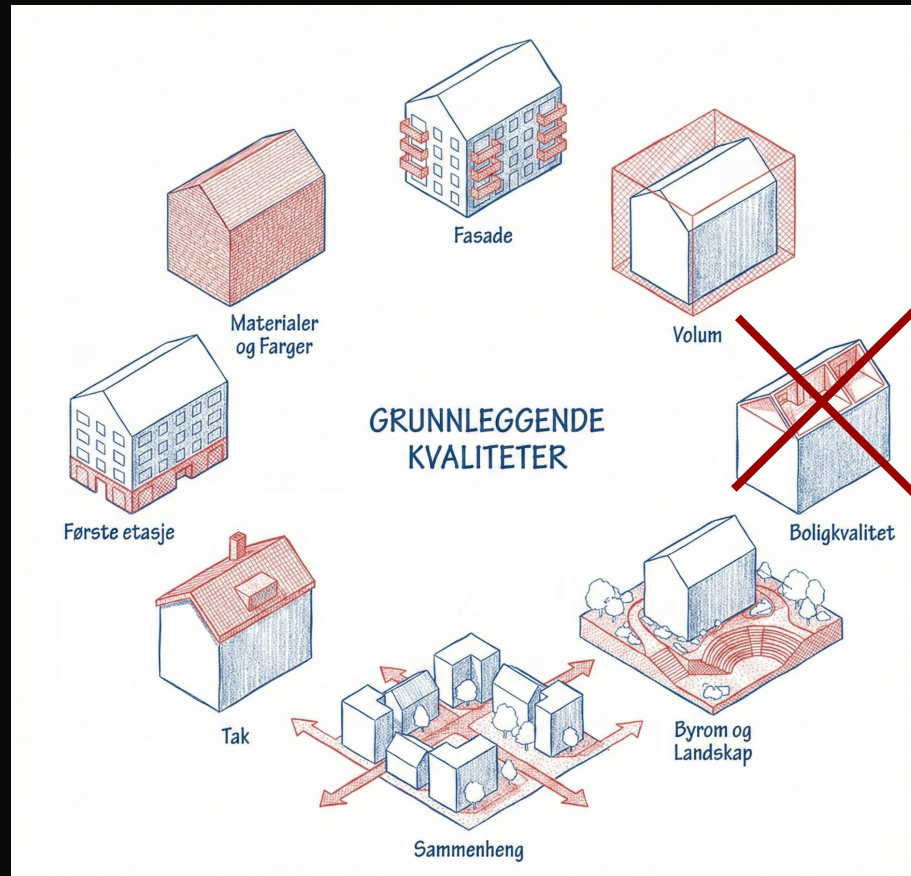
HVA OM VI TAR UTGANGSPUNKT I BERGENS ARKITEKTURVEILEDER?

2. TEMA

forslag tema til Trondheims mal:

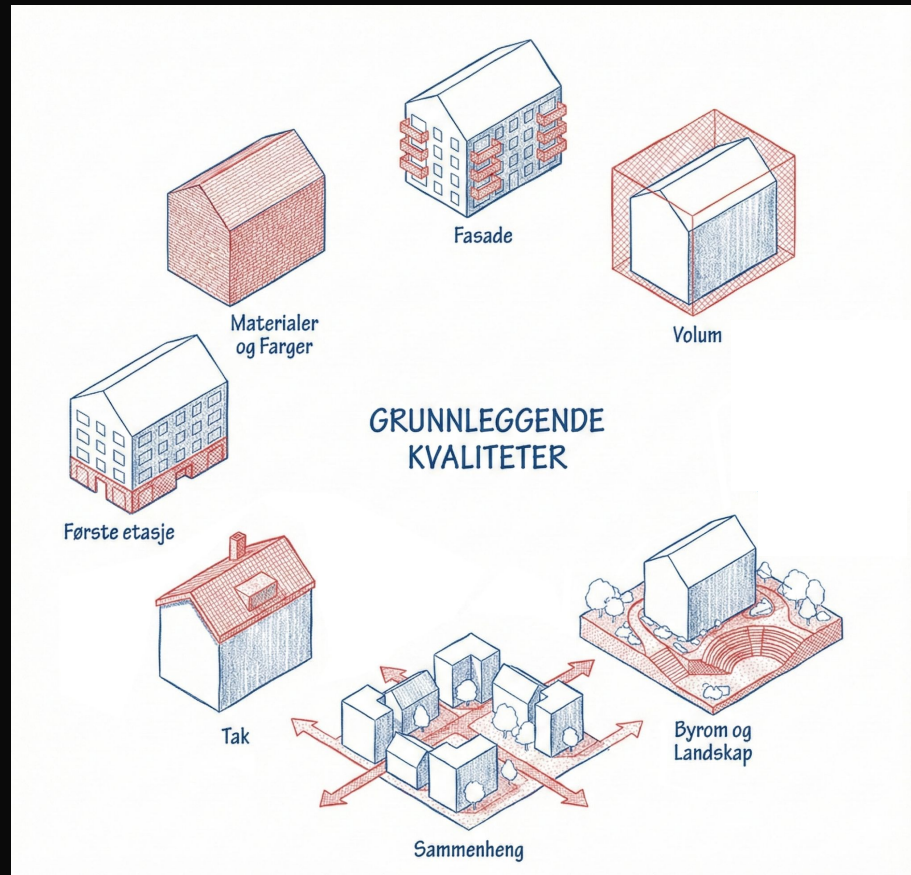
2. TEMA

Fått tilbakemelding fra Byrådet om å fokusere på hva prosjektet har å si for byen utad - og droppe tema boligkvalitet. Enig / uenig ?

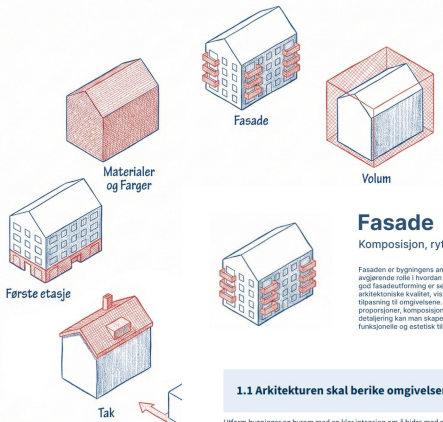
forslag tema til Trondheims mal:

2. TEMA

innspill ?

3. INNHOLD

Fasade

Materialer og Farger

Volum

Første etasje

Tak

Fasade

Komposisjon, rytme og dybde

Fasaden er bygningens ansikt utad og spiller en avgjørende rolle i hvordan den oppfattes i bybildet. En god fasadeutforming er sentral til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpassing til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tilfreds.

1.1 Arkitekturen skal berike omgivelsene

Utform bygninger og byrom med en klar intensjon om å bidra med positive kvaliteter som beriker omgivelsene og nærmiljøet.

Arkitekturstrategien

1.2 Formuler en helhetlig idé

Utarbeid en stedsanalyse og la funnene være førende for videre arbeid. Utvikle

Vindusutforming som del av fasadekomposisjonen

Vindusutformingen skal understøtte fasadens rytme og komposisjon, og bidra til et helhetlig og harmonisk fasadeuttrykk. Plassering og detaljeringen av vinduene bør tilfelle dybde og detaljrikdom til fasaden. Balkonger som del av fasadeuttrykket

Balkonger skal være en naturlig integrert del av fasadens komposisjon og uttrykk. Deres plassering og utforming bør understøtte fasadens volum, rytme, og helhetlige uttrykk.

Spørsmål om grep/innhold

Eksempler

Generelle eksempler

Howdan bidrar fasade til ...?

Howdan inngår bygget i resten av sammenheng?

DEL 01: SEKSJON
BEHOVET eller BYROM

TEMA

Fasade

INTENSJON

Hva vil man oppnå av kvaliteter 2/3 setninger

Intensjon
Å innføre en klar fasadeuttrykk som har innslag av helhetlig og estetisk utforming

Prinsipp
De ulike prinsippene har ulike prinsipper for holdning med materialitet og utforming, ift formålet og oppnå.

PRINSIPPER FOR UTFORMING

Prinsipp for fasadeinndeling

Ulike geometri
Faste geometri

BYVT
Fasaden skal ikke være et resultat av en tilfeldig kobling som understøtter bebyggelsesstrukturen. Fasade skal være et resultat av en bevisst utforming som tar hensyn til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpassing til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tilfreds.

BY1-BY3
Fasaden skal ikke være et resultat av en tilfeldig kobling som understøtter bebyggelsesstrukturen. Fasade skal være et resultat av en bevisst utforming som tar hensyn til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpassing til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tilfreds.

BY4
Fasaden skal ikke være et resultat av en tilfeldig kobling som understøtter bebyggelsesstrukturen. Fasade skal være et resultat av en bevisst utforming som tar hensyn til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpassing til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tilfreds.

BESTEMMELSER

Byggesakspliktbestemmelser

KAPITTEL 11

§ 11-1 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-2 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-3 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-4 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-5 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-6 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-7 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-8 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-9 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-10 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-11 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-12 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-13 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-14 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-15 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-16 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-17 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-18 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-19 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-20 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-21 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-22 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-23 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-24 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-25 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-26 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-27 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-28 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-29 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-30 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-31 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-32 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-33 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-34 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-35 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-36 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-37 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-38 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-39 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-40 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-41 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-42 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-43 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-44 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-45 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-46 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-47 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-48 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-49 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-50 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-51 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-52 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-53 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-54 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-55 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-56 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-57 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-58 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-59 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-60 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-61 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-62 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-63 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-64 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-65 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-66 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-67 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-68 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-69 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-70 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-71 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-72 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-73 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-74 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-75 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-76 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-77 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-78 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-79 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-80 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-81 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-82 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-83 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-84 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-85 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-86 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-87 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-88 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-89 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-90 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-91 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-92 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-93 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-94 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-95 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-96 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-97 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-98 Byggesakspliktbestemmelser

§ 11-99 Byggesakspliktbestemmelser

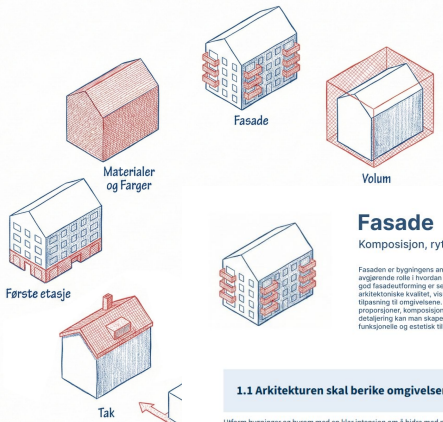
§ 11-100 Byggesakspliktbestemmelser

MAL TIL FORSLAGSSTILLER (dette fyller forslagsstiller selv)

- Intensjon
- Bestemmelser
- Prinsipp for utforming

TEMA + TEMASIDER
(hvert tema får en egen, kort temaside)

3. INNHOLD

Fasade
Komposisjon, rytme og dybde

Fasaden er bygningens ansikt utad og spiller en avgjørende rolle i hvordan den oppfattes i bybildet. En god fasadeutforming er sentral til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpassing til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tilfreds.

1.1 Arkitekturen skal berike omgivelsene

Utform bygninger og byrom med en klar intensjon om å bidra med positive kvaliteter som beriker omgivelsene og nærmiljøet.

Arkitekturstrategien

1.2 Formuler en helhetlig idé

Utarbeid en stedsanalyse og la funnene være førende for videre arbeid. Utvikle **Vindusutforming som del av fasadekomposisjonen**

Vindusutformingen skal understøtte fasadens rytme og komposisjon, og bidra til et helhetlig og harmonisk fasadeuttrykk. Plassering og detaljeringen av vinduene bør tilfelle dybde og detaljrikdom til fasaden. Balkonger som del av fasadeuttrykket

Balkonger skal være en naturlig integrert del av fasadens komposisjon og uttrykk. Deres plassering og utforming bør understøtte fasadens volum, rytme, og helhetlige uttrykk.

Spørsmål om grep/innhold

Eksempler
Generelle eksempler

Howdan bidrar fasade til ...?

Howdan inngår bygget i resten av sammenheng?

DEL 01: SEKSJON
BESTEMMELSE eller BYROM

TEMA Fasade

INTENSJON
Hva vil man oppnå av kvaliteter 2/3 setninger

INTENSJON
Å utforme en helhetlig fasadeuttrykk som beriker omgivelsene og bidrar til et helhetlig og harmonisk uttrykk.

PRINSIPER FOR UTFORMING

Prinsipper for fasadestruktur

BIVT
Fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål.

B01-B03
Fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål. Fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål.

B04
Utformingen av fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål.

BESTEMMELSER

B01-B03
Fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål.

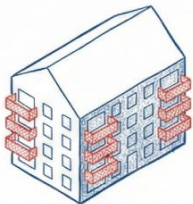
B04
Utformingen av fasaden skal utformes som en helhetlig helhet som understøtter bygningens funksjonelle formål.

INNSPILL TIL TEMA + TEMASIDER?

MAL TIL FORSLAGSSTILLER

3. INNHOLD

TENKT OPPBYGNING

Fasade

Komposisjon, rytme og dybde

Fasadene er bygningens ansikt utad og spiller en avgjørende rolle i hvordan den oppleves i bybildet. En god fasadeutforming er sentral til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpasning til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tiltalende.

1.1 Arkitekturen skal berike omgivelsene

Utform bygninger og byrom med en klar intensjon om å bidra med positive kvaliteter som beriker omgivelsene og nærmiljøet.

Arkitekturstrategien

1.2 Formuler en helhetlig idé

Utarbeid en stedsanalyse og la funnene være førende for videre arbeid. Utvikle

Vindusutforming som del av fasadekomposisjonen

Vindusutformingen skal understøtte fasadens rytme og komposisjon, og bidra til et helhetlig og harmonisk fasadeuttrykk. Plassering og detaljeringen av vinduene bør tilføre dybde og detaljrikdom til fasaden.

Balkonger som del av fasadeuttrykket

Balkonger skal være en naturlig integrert del av fasadens komposisjon og uttrykk. Deres plassering og utforming bør understøtte fasadens volum, rytme, og helhetlige uttrykk.

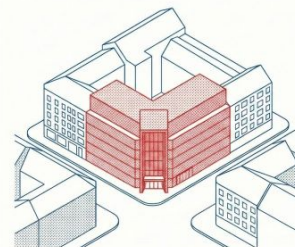
Spørsmål om grep/innhold

Eksempler

Generelle eksempler

Hvordan bidrar fasade til ...?

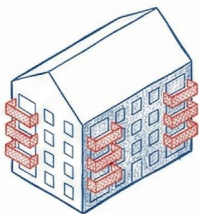

Hvordan inngår bygget i resten av sammenheng?

3. INNHOLD

MULIG UTFORMING OG ORDLYD

(for bedre kvalitet, se neste side)

Fasade

Komposisjon, rytme og dybde

Fasaden er bygningens ansikt utad og spiller en avgjørende rolle i hvordan den oppleves i bybildet. En god fasadeutforming er sentral til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpasning til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tiltalende.

Arkitekturstrategien og KPA:

2.3 Bruk arkitektoniske virkemidler bevisst innenfor en helhetlig idé.

Fasadeelementer som balkonger, vinduer, innganger og trapperom må formes bevisst for å slutte opp om den visuelle helheten.

2.4 Utform steder som oppleves både helhetlige og stimulerende.

Unngå monotone omgivelser ved hjelp av gjennomtenkt komposisjon og detaljrikdom. Vurder om langstrakte fasader bør brytes opp.

4.3 Prioriter utforming av gater og byrom.

Vær bevisst på at husenes fasader utgjør veggene i gateløpet.

KPA § 8.3: Fasadeutforming skal bidra til variasjon og rytme mot gater og byrom.

Balanse mellom orden og variasjon

Bruk av inndelinger og hierarki kan sikre en god balanse mellom orden og variasjon i fasaden. Grepeene bør ta utgangspunkt i byggets volum for å skape en lesbar og harmonisk rytme i gata.

Dybde i fasaden

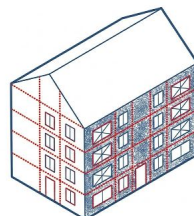
Tredimensjonale kvaliteter som vindusinnsetninger og materialrelieff kan tilføre fasaden dybde og skyggevirkning. Dette bidrar til å nedskalere store flater og gir et mer detaljrikt uttrykk.

Vindusutforming

Vinduenes format og plassering bør understøtte fasadens takt og bidra til visuell harmoni. Detaljering rundt vinduene er en mulighet for å tilføre karakter og kvalitet til bygget.

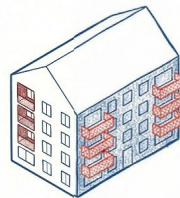
Balkonger og svalganger

Balkonger og svalganger fungerer best når de er arkitektonisk integrert i fasadens komposisjon. Utformingen bør understøtte byggets form og bidra til et helhetlig estetisk uttrykk.

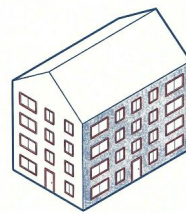
Komposisjon:

Hvordan er balansen mellom orden og variasjon løst gjennom bruk av inndelinger og hierarki?

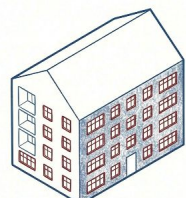
Balkonger:

Hvordan er balkonger og svalganger integrert som en del av fasadens komposisjon og form?

Dybde:

Hvilke tredimensjonale kvaliteter tilfører dybde og detaljrikdom til fasaden?

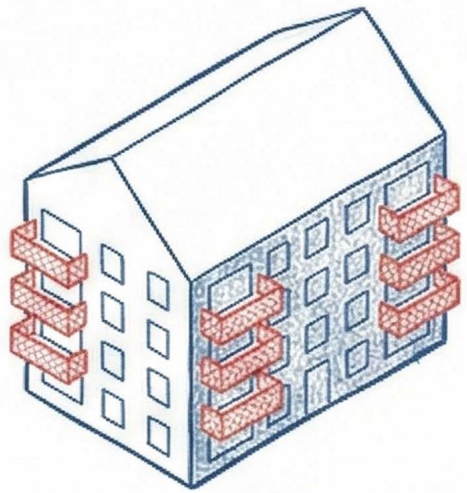
Vindu:

Hvordan bidrar vinduenes plassering, format og detaljering til helhet og harmoni i uttrykket?

NB! EKSEMPEL-ILLUSTRASJONER - IKKE ENDELIGE

Samspill:

På hvilken måte er fasadeuttrykket utformet for å gå i dialog med nabobbyggelsen (enten eksisterende eller planlagt)?

Fasade

Komposisjon, rytme og dybde

Fasaden er bygningens ansikt utad og spiller en avgjørende rolle i hvordan den oppleves i bybildet. En god fasadeutforming er sentral til byggets arkitektoniske kvalitet, visuell harmoni og en god tilpasning til omgivelsene. Ved å arbeide bevisst med proporsjoner, komposisjon, rytme, dybde og detaljering kan man skape fasader som både er funksjonelle og estetisk tiltalende.

Arkitekturstrategien og KPA:

2.3 Bruk arkitektoniske virkemidler bevisst innenfor en helhetlig idé.

Fasadeelementer som balkonger, vinduer, innganger og trapperom må formes bevisst for å slutte opp om den visuelle helheten.

2.4 Utform steder som oppleves både helhetlige og stimulerende.

Unngå monotone omgivelser ved hjelp av gjennomtenkt komposisjon og detaljriktighet. Vurder om langstrakte fasader bør brytes opp.

4.3 Prioriter utforming av gater og byrom.

Vær bevisst på at husenes fasader utgjør veggene i gateløpet.

KPA § 8.3: Fasadeutforming skal bidra til variasjon og rytme mot gater og byrom.

Balanse mellom orden og variasjon

Bruk av inndelinger og hierarki kan sikre en god balanse mellom orden og variasjon i fasaden. Grepene bør ta utgangspunkt i byggets volum for å skape en lesbar og harmonisk rytme i gata.

Dybde i fasaden

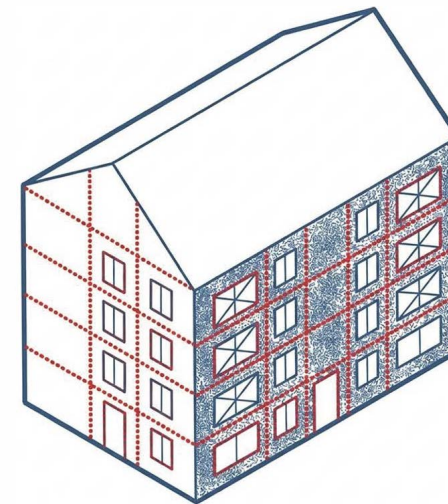
Tredimensjonale kvaliteter som vindusinnsetninger og materialrelieff kan tilføre fasaden dybde og skyggevirking. Dette bidrar til å nedskalere store flater og gir et mer detaljrikt uttrykk.

Vindusutforming

Vinduenes format og plassering bør understøtte fasadens takt og bidra til visuell harmoni. Detaljering rundt vinduene er en mulighet for å tilføre karakter og kvalitet til bygget.

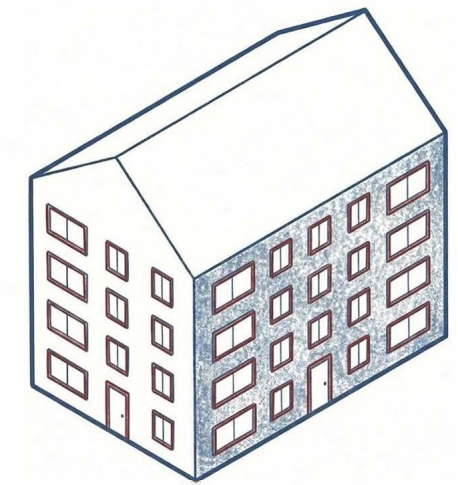
Balkonger og svalganger

Balkonger og svalganger fungerer best når de er arkitektonisk integrert i fasadens komposisjon. Utformingen bør understøtte byggets form og bidra til et helhetlig estetisk uttrykk.

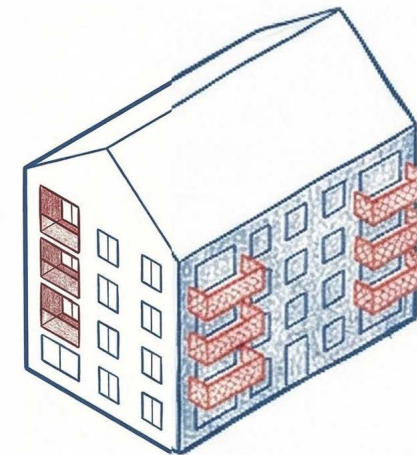
Komposisjon:

Hvordan er balansen mellom orden og variasjon løst gjennom bruk av inndelinger og hierarki?

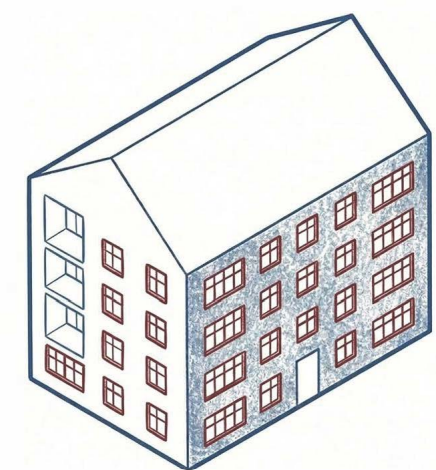
Dybde:

Hvilke tredimensjonale kvaliteter tilfører dybde og detaljriktighet til fasaden?

Balkonger:

Hvordan er balkonger og svalganger integrert som en del av fasadens komposisjon og form?

Vindu:

Hvordan bidrar vinduenes plassering, format og detaljering til helhet og harmoni i uttrykket?

**NB! EKSEMPEL-
ILLUSTRASJONER
- IKKE ENDELIGE**

Samspill:

På hvilken måte er fasadeuttrykket utformet for å gå i dialog med nabobebyggelsen (enten eksisterende eller planlagt)?